

Labyrintisk vold

 Hør som podcast



Kvinder på arbejde på en gummifabrik i Lancashire. Foto: Wikimedia Commons

ANMELDELSE / 29.11.23

Danielle Collobert skaber billeder af det meningsløse.

Andrea Fjordside Pontoppidan

Del artikel:  

Den franske forfatter og aktivist Danielle Collobert begik selvmord i en alder af 38 år, og døden spiller en central rolle i hendes forfatterskab, der er blevet revitaliseret de seneste år. I Danmark findes der nu to nye oversættelser af forfatterens værker, nemlig *Den altså* og *Mord*. De er begge udkommet på forlaget Aleatorik og føles nært beslægtede i deres dystre tone og ugenomsigtige og fordunklede (ikke-)narrativer. Collobert skrev *Mord* i en alder af bare 20 år, og den består af en række korte tekster, der snarere leder tankerne hen på bevægelige billeder. Landskaberne og personerne bliver aldrig klart optegnede, og når beskrivelserne af

scenerne bliver mest konkrete, indeholder de generiske fænomener som fabrikken, vejen eller torvet. I både *Mord* og *Den altså* er volden allestedsnærværende og hverdagslig, hvilket også vil sige, at den ligger som en slags undertone under skriften. Skriften er lidt som labyrinten, jeget i *Mord* på et tidspunkt skal nå frem til, men aldrig helt når:

»Den vej, jeg tager hver morgen for at nå labyrinten, er lang og besværlig. Nogle gange må jeg stoppe kortvarigt. Disse øjeblikke er smertefulde. Pludselig er jeg bange for, at jeg ikke er i stand til at nå enden. Jeg får ofte et indtryk af, at jeg er nødt til at skynde mig, at et øjeblik fravær er uigenkaldeligt. En væsentlig begivenhed kunne finde sted, som måske ville være et spor, en hjælp for mig. Og alligevel sker der ikke noget, heller ikke i mit fravær, jeg kan bekræfte dette, fordi jeg aldrig bemærker nogle forandringer, selvom jeg ikke forsømmer en eneste detalje under min daglige inspektion. Alt er roligt, tomt, uden rytme. Kun indimellem skimter jeg i horisonten silhuetterne af mænd, der arbejder på den store fabrik mere end en kilometer herfra.«

Hvad der derimod har rytme, er Colloberts skrift. Man får gennemgående leveret et billede af et jeg, der bevæger sig – om det så er mod døden eller noget andet – men aldrig helt når frem, og som, når jeget stopper op, mærker, at det heller ikke kan det uden at mærke smerte. Disse beskrivelser af det rytmeløse og tomme leder tanker hen på forfattere som Leslie Kaplan og Simone Weil, der også har skrevet om fabrikken og forsøgt at finde sprog for den meningsløshed, der følger med fabriksarbejdet. Men her er selve det at eksistere et arbejde i sig selv. Udover at være forfatter var Collobert særligt investeret i frigørelseskampen i Algeriet, og denne kamp er latent til stede i hendes forfatterskab, hvilket også kan læses ind i den måde, subjektet synes at opløses i både *Mord* og *Den altså*. De første mange afsnit i *Mord* begynder med sætninger som: »Jeg har én chance for at slippe ud.«, »Jeg har fornemmelsen af at gennemleve en død«, »De torturede mig [sic], bankede mig, smadrede mig, trampede på mig.« eller »Jeg kan ikke længere udtale mit navn.«

Med disse sætninger bliver jeget både bygget op, og samtidig udraderet til en grad, hvor jeget ikke længere kan huske sit eget navn og får frataget sin identitet og subjektivitet. Noget af det samme sker i *Den altså*, hvor en krop, der kun beskrives med pronomenet ”den”, bliver udsat for gentagende fysisk vold. Sætningerne er fragmentariske men forbundne med tankestreger, som når der står:

»kroppen fyldes – tusindvis af stemmer i angreb – alle intakte stykker kød skal sønderdeles – afslører den kvalte frygt – skammen der rødmer – trækker hårdt i modstanden – løsriver de stramme tråde – lader den blodige krop blive liggende – kvæstet af ordene – en altid umættelig vold.«

“ Disse beskrivelser af det rytmeløse og tomme leder tankerne hen på forfattere som Leslie Kaplan og Simone Weil, der også har skrevet om fabrikken og forsøgt at finde sprog for den meningsløshed, der følger med fabriksarbejdet

Det er en fysisk vold, men også en vold, der ligger i det sproglige, i ordene, som sættes på spidsen med det objektiviserende, gentagne ”den” samt med sætningsfragmenterne, der markerer den distance og afkobling, voldens sprog indstifter, men som her i stedet skaber en sælsom og ny intimitet, eller måske ligefrem en klaustrofobi. I Colloberts forfatterskab skabes nye forbindelser til det kropslige i sproget, som når der står: »søger i skyggen efter sporene af ord – at lære på ny igen – stavelser en efter en gravet frem – vaskede – pudsede – at nå frem til en klar lyd – mulig at opfatte for de andre kroppe.«

Man skal læse Danielle Collobert, hvis man er til smukke og brutale sætninger, der kræver læserens fulde opmærksomhed, men også en total hengivenhed til sprogets bestanddele, det fragmentariske, der alligevel tegner sammenhænge mellem begær, krop, vold, sprog og liv.

Del artikel: [f](#) [t](#)

ANNONCE

Mest læste

KULTUR — KRITIK

Menneskeslægtens smerte

I en bemærkelsesværdig dobbeltudgivelse præsenteres to parallelle vidnesbyrd, der viser 2. Verdenskrigs rædsler fra hvert sit udgangspunkt: Den, der overlever, men tilintetgøres i...

KULTUR — KRITIK

Det levendes myldrende flimrer